

Ari van Buuren: 'De passie van leven, liefde en dood.' Uitgeverij Ten Have, Kampen 2010. ISBN 978902596037 Zie ook <http://www.uitgeverijtenhave.nl> (Kanker/Longkanker/1)

Soort boek/stijl/ziekte: Ari van Buuren beschrijft in dit boek het ziekte- en stervensproces van Yvonne Groen, zijn partner tot in 2006, het jaar waarin zij overleed aan de gevolgen van longkanker. Daarbij gebruikt hij dagboeken van Yvonne en zichzelf. In het boek gaat hij in op vragen als: wat komt er op je weg als je weet dat je gaat sterven aan kanker? En wat maak je als partner door? De dagboekfragmenten worden afgewisseld door gedichten, spirituele inzichten, metaforen en psychologische ervaringen. Jan Taal die Yvonne in 22 imaginatiesessies begeleidde, schreef in dit boek een nabeschouwing.

Over de schrijver: Ari van Buuren is theoloog en gestalttherapeut. Hij en Yvonne voltooiden beiden de opleiding tot gestalttherapeut. Zij geven in dit boek hun ervaringen en spirituele inzichten weer gedurende de laatste periode van Yvonne's leven. Ari werkt als hoofd van de Dienst voor Levensoriëntatie & Geestelijke Verzorging in het UMC Utrecht en publiceert onder andere over stervensbegeleiding, rouwverwerking en de interreligieuze dialoog. Ook schrijft hij poëzie. Hij heeft kinderen en kleinkinderen. Zijn huidige vrouw Liesbeth was de vrouw van Geert Vroom, een goede vriend van Yvonne die ook overleden is.

Korte beschrijving: In dit boek beschrijft Ari van Buuren het ziekte- en stervensproces van Yvonne die longkanker had met uitzaaiingen onder andere in de stembanden. Dat doet hij niet alleen door te beschrijven wat zij beleefden met behulp van dagboekantekeningen. In het boek staan ook ervaringen en reflecties van hen beiden daarop, zowel verwoord met proza als poëzie.

Dat kan ook niet anders want Ari van Buuren is zowel professioneel rouwbegeleider, partner, nabestaande, (kanker) patiënt en dichter. Daarbij zijn de imaginaties die Yvonne in haar laatste levenstijd maakte, losse schrijfsels met bespiegelingen, dromen maar ook schilderijen, ontroerende toelichtingen op gevoelens en belevingen. Zij beschrijven de ervaringen en spirituele inzichten gedurende deze intense periode van hun gezamenlijke leven. Ari en Yvonne vertellen vanuit beide perspectieven op een zeer open manier over wat zij meemaakten gedurende die tijd. Zij hebben het over angsten, pijn, verdriet, seksualiteit, intimiteit, liefde, loslaten, onthechting, tijdloosheid en eeuwigheidsbeleving. Zij weten er zo samen doorheen te komen met liefde en passie voor elkaar.

Wat viel op: Dit boek zal zeker voor spiritueel georiënteerde mensen een bron van inspiratie, nieuwe inzichten en troost zijn.

Zelf vond ik een aantal gedichten erg mooi, onder andere het gedicht van Jacqueline van der Waals *Sinds ik het weet*. Dat heeft zeker te maken met het boek waarin het staat en de manier waarop het wordt geciteerd en gebruikt. En dat geldt ook voor andere gedichten zoals van Herman de Coninck.

Het kleine alledaagse wordt vaak ontroerend beschreven omdat het dan ontroerend is, bijvoorbeeld dat Yvonne gaat breien voor een tweeling die de dochter van Ari verwacht terwijl ze jaren niet heeft gebreid. En vragen over wat de juiste manier van handelen is op bepaalde momenten, stemmen tot nadenken, zoals bijvoorbeeld of je je partners gevoelens moet beschermen die te pijnlijk of belastend zouden kunnen zijn en dus een dagboek niet laten lezen.

Citaten: Pag. 15: 'Je vindt een poëziekaart met Jacqueline van der Waals' gedicht

Sinds ik het weet. 'Maar ik ben nog niet zo ver als zij.'
(...)

*Sinds ik het weet, treed ik, wien ik ontmoet,
Den vreemden en den vrienden op mijn wegen,
ontroerder en vertrouwelijker tegen,
en 'k groet ze met een vriendelijker groet,*

Pag. 22: (...) "Nog één ding tenslotte. Weet je wat mij zo bijzonder ontroert? Dat Yvonne breid voor de tweeling die mijn dochter verwacht. Ze heeft jaren lang niet gebreid, deed dat vroeger voor ik haar kende. Niet slechts als een therapie of een vorm van meditatie – dat ook- maar als zo'n anker van hoop ervaar ik dat! Ze zag zich onlangs met de tweeling, al een jaar of vijf oud, in onze tuin lopen. 'En dan zeggen ze Oma tegen me', zei ze.' Ja, dat is hoop, wat er ook mag gebeuren. Lieve Maria, dankjewel nogmaals. Lieve groet, Ari."

Pag. 83-84: 'Ook zeg je: 'We kunnen wel veel delen, maar toch niet alles.' Zelf had ik dat gevoel al in een vroeger stadium. Je wilde er eerst niet van weten. Later ben ik ook die weg alleen voor elk van ons vaker gaan benoemen. Rustig kan ik naar je angst luisteren en erover doorvragen. Het doet me innerlijk pijn, dat lijden van jou. Je gaat douchen. Kort daarna vraag je mij om erbij te komen. Bijna ben ik geneigd om nee te zeggen, alsof de nabijheid opeens te snel gaat. Maar door het reliëf met het dal tevoren kunnen we ons huwelijk vieren. 'Ik besloot me weer te keren naar het Leven!' zeg je.'

Pag. 104: ' Om half vijf ben ik bij je. De neuroloog is er tien minuten later. Hij meldt meteen: 'U hebt uitzaaiingen in het hersenvlies. Het is niet meer te genezen.' Je klapt in elkaar, je huilt, je schreeuwt het uit! We grijpen elkaars handen. Diep van binnen voel ik zo'n pijn. Ze laten ons even alleen.'

Pag. 168: 'Tegen het eind van de viering verricht ik zelf de Absoute. Eerst lees ik 'ons' prachtige gedicht van Augustinus.

*Veel te laat heb ik jou lief gekregen
schoonheid wat ben je oud wat ben je nieuw
veel te laat heb ik jou lief gekregen*
(...)

*En nu brand ik
lichterlaaie naar jou toe, om vrede*

Dan spreek ik jou 'laatste' woorden tegemoet: 'Sterk als de dood is de liefde. Onverbiddelijk als het rijk van de doden is de hartstocht. Haar vlammen zijn vuurvlammen, een vuurgloed van de Eeuwige.'

Recensies: <http://www.inspirerendleven.nl/blog/de-passie-van-leven-liefde-endood> Erwin van Geenen vr 15 jan '10 om 21:49: 'Ari van Buuren heeft een prachtig en meeslepend boek geschreven over het ziekte- en stervensproces van zijn voormalige vrouw Yvonne Groen. In het boek durven Ari en Yvonne zich open te stellen waardoor je als lezer deelgenoot mag worden van hun individuele ervaringen en hun verbondenheid op spiritueel, filosofisch, emotioneel en lichamelijk vlak. Het boek zal voor velen steun en troost bieden.'

Bart van der Elst do 21 jan '10 om 12:34: 'Ik heb het boek met grote ontroering gelezen. Het is voor mij een liefdevol palet van zielekleuren en diep beleefde emoties

die reiken naar de uitersten van het menselijke bestaan - aardeleven en Eeuwigheidsleven, hoop en wanhoop, vragen en persoonlijke antwoorden. Maar ook een boek vol realiteitszin en bewustzijn van een intens menselijk verlangen om te leven in zingeving en zorg voor de ander for better and worse.'

Margriet Knospe: Op vr 6 aug '10 om 16:32 ' Ik heb dit boek via een zeer goede vriendin gekregen en bijna direct uitgelezen. Door het verlies van onze zoon bevinden mijn man en ik zich ook in een rouwproces. Hierbij vond ik het soms lastig elkaar te bereiken. Dit boek heeft mij het inzicht opgeleverd dat er verschillen zijn voor wat betreft het rouwen tussen mannen en vrouwen. Met dit inzicht kan ik de zaken vanuit ander perspectief bekijken. Een echte aanrader dus voor mannen en vrouwen.'